

Народна банка Србије

Годишњи извештај о стабилности финансијског система за 2017. годину

Београд, 30. јул 2018.

- Дивергентне монетарне политике ФЕД-а и ЕЦБ-а могу утицати на промену токова капитала према тржиштима земаља у успону;
- Волатилност цена на светским финансијским и робним тржиштима;
- Опоравак зоне евра и других важних спољнотрговинских партнера Србије – спорији од очекиваног;
- Неблаговремено прилагођавање честим променама у регулаторним стандардима може неповољно утицати на пословање матичних банака и, последично, на њихове супсидијаре на домаћем тржишту;
- Раст променљивих каматних стопа на кредите индексиране у иностраној валути после окончања периода изузетно ниских каматних стопа водећих централних банака.
- Увођење адекватних инструмената макропруденцијалне политике усмерених на цикличну димензију системског ризика;
- Наставак вођења конзистентне, контрацикличне, флексибилне и опрезне макроекономске политике ради очувања спољне и унутрашње равнотеже;
- Сарадња с матичним супервизорима и међународним финансијским институцијама како би се обезбедила што већа финансијска подршка домаћем банкарском сектору;
- Јачање домаће инвеститорске базе;
- Симулација ануитетних планова за нове кредите са уговореном променљивом каматном стопом у циљу упозоравања клијената на каматни ризик;
- Наставак спровођења Стратегије динаризаације финансијског система Србије и промовисање употребе домаће валуте.

Унутрашњи ризици и мере

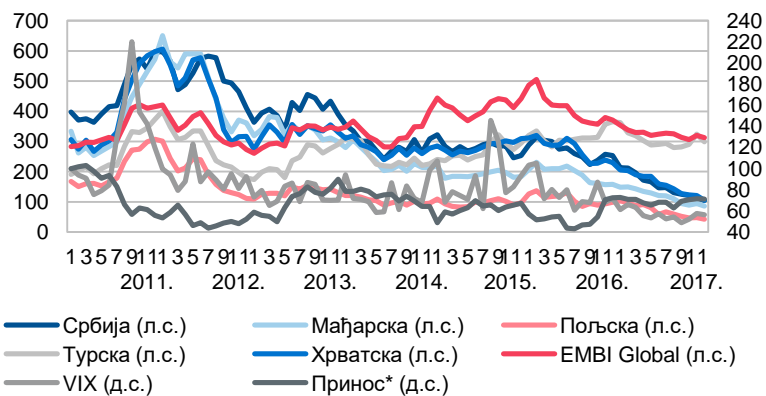
- Висок ниво евроизације финансијског система повећава изложеност домаћег финансијског система кретањима на међународним тржиштима;
- Учешће проблематичних кредита у укупним кредитима, и поред значајног смањења у претходном периоду, може утицати на аверзију банака према ризику и, последично, на кредитни раст и профитабилност банкарског сектора;
- Неравномерни опоравак кредитне активности;
- Повећање процикличности финансијског система.
- Наставак спровођења Стратегије динаризиције од стране свих релевантних учесника – Народне банке Србије, Владе РС и банака, уз помоћ међународних финансијских институција;
- Даља примена микропруденцијалних и макропруденцијалних регулаторних мера усмерених на ограничење ризика евроизације и промоција динарских финансијских инструмената;
- Даље смањење и спречавање настанка нових проблематичних кредита ради стимулисања раста кредитне активности и смањења аверзије банака према ризику;
- Мере Народне банке Србије које доприносе расту кредитног потенцијала банака, чиме се подстиче привредна активност;
- Пуна примена Међународног стандарда финансијског извештавања бр. 9, којим се с концепта насталог губитка прелази на концепт очекиваног губитка.

Кретања у међународном окружењу обележило је убрзање економске активности на глобалном нивоу

Индекс обвезница тржишта у успону: Србије и земаља региона, VIX индекс и принос на обвезнице САД

(у базним поенима, 31. 1. 2011 = 100)

* На изведене обвезнице САД рочности десет година.

Извор: J.P. Morgan и Блумберг.

Међународно окружење

Дивергентност монетарних политика ЕЦБ-а и ФЕД-а додатно је повећана

Каматне стопе ЕЦБ-а и EONIA

(у %)

Извор: ЕЦБ и Блумберг.

- Неизвесност кретања цена примарних производа, дивергентне монетарне политике водећих централних банака и геополитичке тензије кључни су фактори ризика из међународног окружења.
- Раст у зони евра повољно се одразио на побољшање изгледа раста земаља централне, источне и југоисточне Европе, као и на пад премије ризика ових земаља.
- ЕЦБ је током 2017. кључне каматне стопе задржала на непромењеном нивоу и наставила да спроводи експанзивну монетарну политику, уз мањи износ месечних куповина ХоВ него 2016.
- ФЕД је наставио са заоштравањем монетарне политике, па је референтна каматна стопа у току 2017. подигнута три пута (у марту, јуну и децембру), а у октобру 2017. донета је и одлука о почетку нормализације биланса стања ФЕД-а.

Отпорност домаћег система већа него 2016. године

Постигнуте резултате потврђује пад премије ризика и повећање кредитног рејтинга Републике Србије

Кључни макроекономски ризици

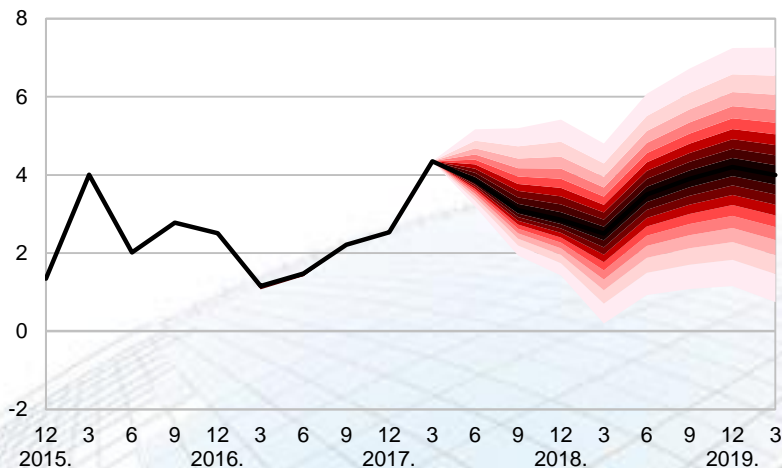

* Учешће девизних и девизно индексираних пласмана у укупним пласманима који су одобрени привреди и становништву.

** БДП је усклађен с методологијом *ESA 2010*.

Извор: НБС.

Пројекција* реалног раста БДП-а (мг. стопе, у %)

*Мај 2018.

Извор: НБС.

- Отпорност је у 2017. повећана по основу знатног смањења учешћа јавног дуга у БДП-у и пада степена евроизације пласмана.
- У супротном смеру деловало је привремено повећање дефицита текућег рачуна платног биланса.
- У наредном периоду очекује се убрзање раста економске активности, који ће достићи око 3,5% у 2018. и 2019. години, уз задржавање повољне структуре раста.
- Ниска и стабилна инфлација и релативно стабилан девизни курс обележили су 2017. годину.

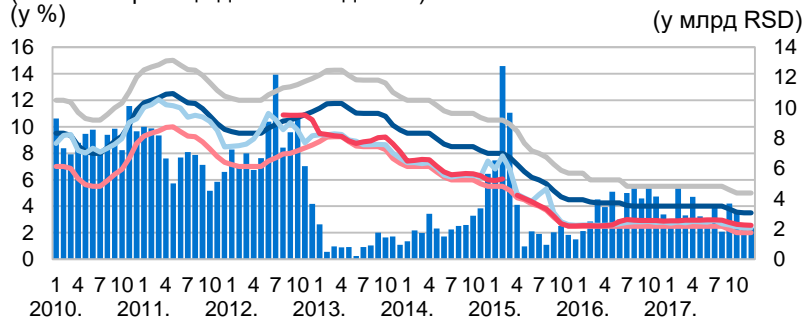

Одлуке НБС у функцији јачања стабилности

Ублажавање монетарне политике директно је утицало на пад динарских каматних стопа

Референтна стопа, BEONIA и каматне стопе на депозитне и кредитне олакшице

(месечни просеци дневних података)
(у %)

- BEONIA – обим трговања (д.с.)
- Каматна стопа на депозитне олакшице (п.с.)
- Каматна стопа на кредитне олакшице (п.с.)
- Референтна каматна стопа (п.с.)
- BEONIA (п.с.)
- Просечна понд. репо стопа (п.с.)

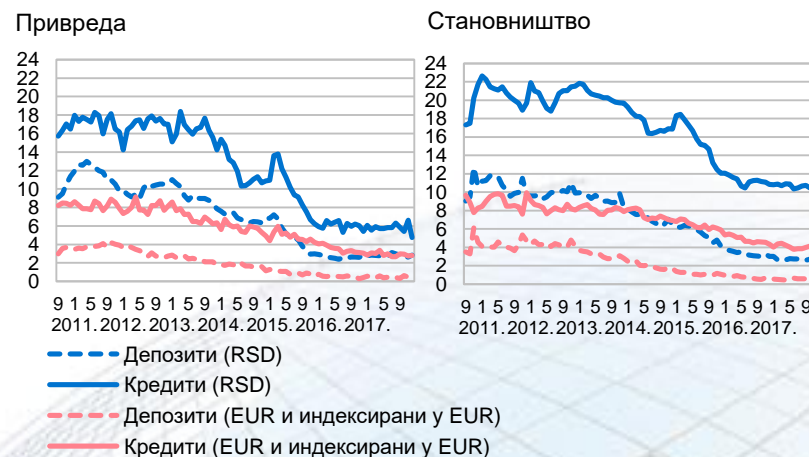
Извор: НБС.

- Референтна каматна стопа је у 2017. снижена два пута за по 0,25 п.п., на 3,5%, а инфлација се током целе године кретала у границама новог циља (3% ± 1,5 п.п.) и у децембру 2017. износила циљана 3%, што је и просек за претходну годину.
- Динар је ојачао према еврџ за 4,2%, а НБС је интервенисала нето куповином 725 млн евра, чиме су додатно ојачане девизне резерве земље.

Пад каматних стопа на динарске кредите доприноси расту кредитне активности и динаризацији

Кретање каматних стопа на кредите и депозите привреде и становништва – новоодобрени послови

(просечне пондерисане вредности, на годишњем нивоу, у %)

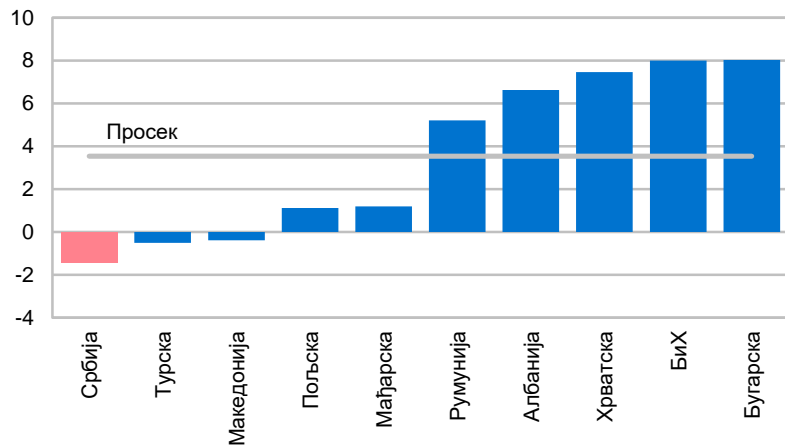
Извор: НБС.

- Ублажавање монетарне политике НБС, пад премије ризика, повећана конкуренција банака на кредитном тржишту и ниске каматне стопе у зони евра довели су до смањења трошкова задуживања привреде и становништва.

Значајно смањени проблематични кредити

Учешће проблематичних кредита налази се испод преткризног нивоа

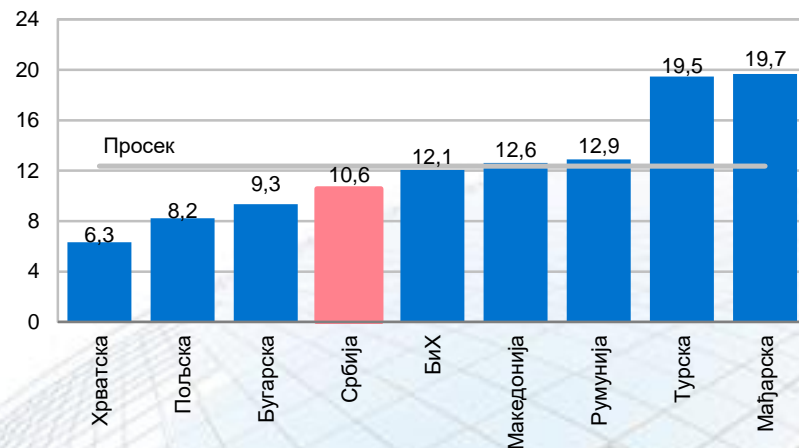
Промена учешћа бруто проблематичних кредита у укупним бруто кредитима, земље региона (2017. у односу на 2008. у п.п.)

Извор: НБС и ММФ: *GFSR*.

Смањење проблематичних кредита допринело је побољшању профитабилности банака

Принос на капитал, земље региона (2017, последњи доступни подаци, у %)

Извор: НБС и ММФ: *GFSR*.

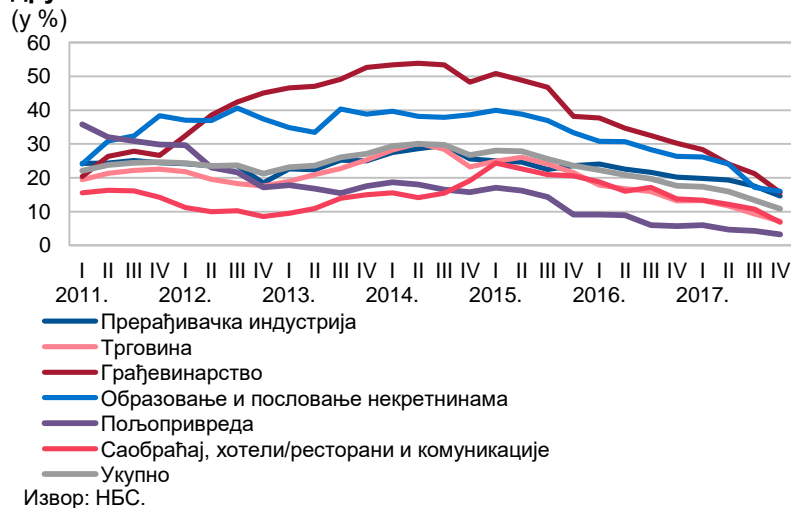
- Учешће проблематичних кредита у укупним кредитима на крају 2017. износило је 9,8%, што је најнижа забележена вредност од 2008. године.
- Висока покривеност проблематичних кредита резервама (133,2%), која је највиша у региону, значајно је ублажила канал проблематичних кредита као могући узрок нестабилности финансијског система.
- Побољшању профитабилности су у највећој мери допринели једнократни ефекти консолидације банкарског сектора и смањење нето кредитних губитака као резултат нижих нето расхода по основу индиректних отписа пласмана билансних позиција.
- Смањење нето добитка по основу камата утицало је у супротном правцу.

Профитабилност и знатно смањење учешћа проблематичних кредита у сектору привреде

Квалитет кредитног портфолија је побољшан у свим гранама привреде

Наставак профитабилног пословања привредних субјеката

Секторска структура учешћа проблематичних кредита привредних друштава у укупним кредитима привредних друштава

Стопа приноса на сопствени капитал (после опорезивања) привредних субјеката према изабраним делатностима (у %)

- Учешће *NPL*-а у укупним кредитима јавним предузећима и привредним друштвима на крају 2017. године износило је 10,4% и мање је за 6,8 п.п. него на крају претходне године.
- Смањење учешћа *NPL*-а најизраженије је у гранама привреде које су највише биле погођене светском финансијском кризом.
- Захваљујући убрзању раста економске активности, привредни субјекти су у 2017. години остварили скоро два и по пута већи позитиван нето финансијски резултат него у 2016. години.
- Сви сектори пословали су профитабилно у току 2017. године.

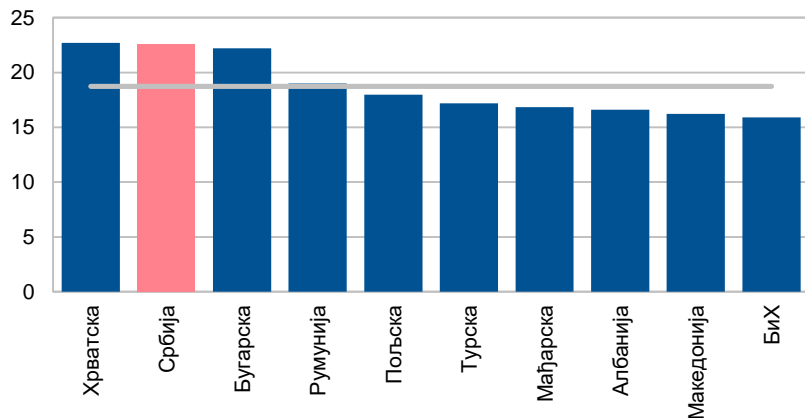
Банкарски сектор – адекватно капитализован

Народна банка Србије

Показатељи адекватности капитала – високи, ослањање на домаће изворе финансирања смањује изложеност банака ризицима из међународног окружења

Регулаторни капитал у односу на ризичну активу, земље региона

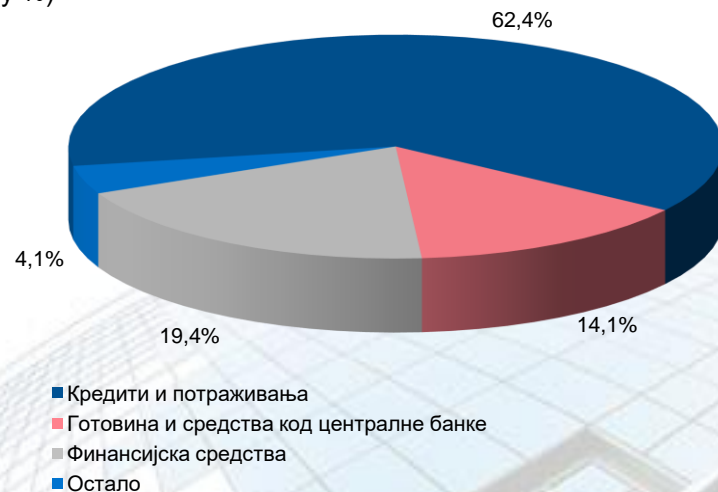
(2017, последњи доступни подаци, у %)

Извор: НБС и ММФ: GFSR.

Банке окренуте традиционалним кредитно-депозитним пословима

Структура aktive банкарског сектора Републике Србије (у %)

Извор: НБС

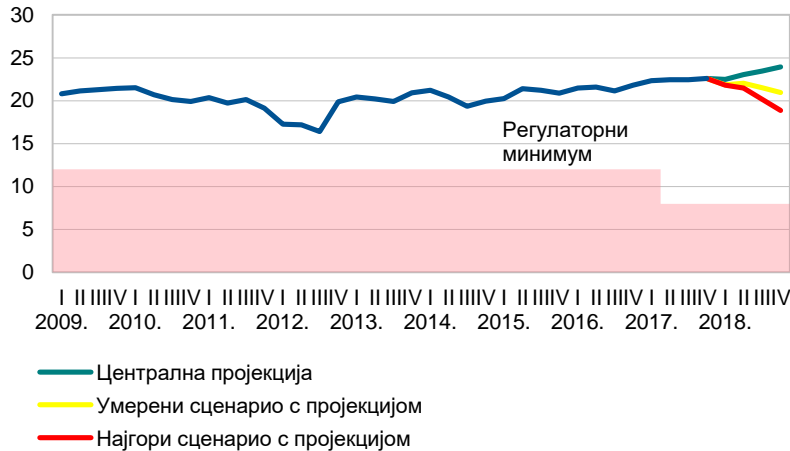
- ПАК домаћег банкарског сектора на високом је нивоу, изнад просека региона.
- Високо учешће домаћих депозита у пасиви умањује изложеност банкарског сектора спољашњим ризицима, као и ризику од прекограничног раздуживања.
- Након искључења ефекта девизног курса, кредитна активност бележи раст од 7,3% у односу на претходну годину.
- Највећи део финансијских средстава односи се на пласмане у ХоВ РС, што сведочи о томе да је банкарски сектор склон сигурнијим пласманима.

Банкарски сектор – солвентан, ликвидан и отпоран на шокове

Банкарски сектор остаје адекватно капитализован и у случају изузетно негативних кретања

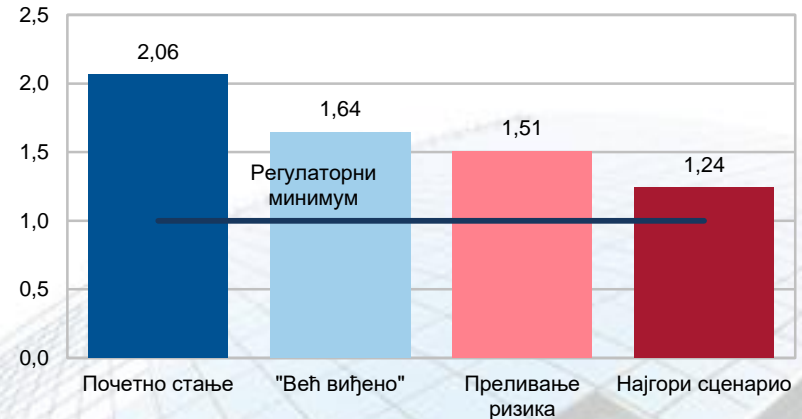
... и високоликвидан, чак и у условима екстремног одлива депозита

Кретање ПАК-а по стрес-сценаријима*
(у %)

* Процена НБС.
Извор: НБС.

Кретање показатеља ликвидности банкарског сектора по стрес-сценаријима*

* Процена НБС.
Извор: НБС.

- Према централној пројекцији, умереном односно најгорем сценарију, ПАК банкарског сектора достиже вредности 23,9%, 21,0% и 18,9%, респективно.

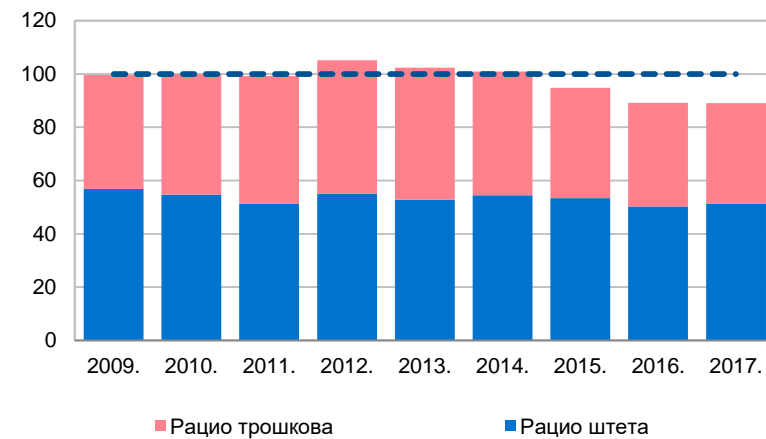
- Показатељ ликвидности банкарског сектора – у интервалу од 2,06, колико је износио на крају 2017. године, до 1,24 у случају најгорег сценарија.

Небанкарски финансијски сектор – стабилан и профитабилан, с потенцијалом за даљи развој

Сектор осигурања је адекватно капитализован и профитабилан

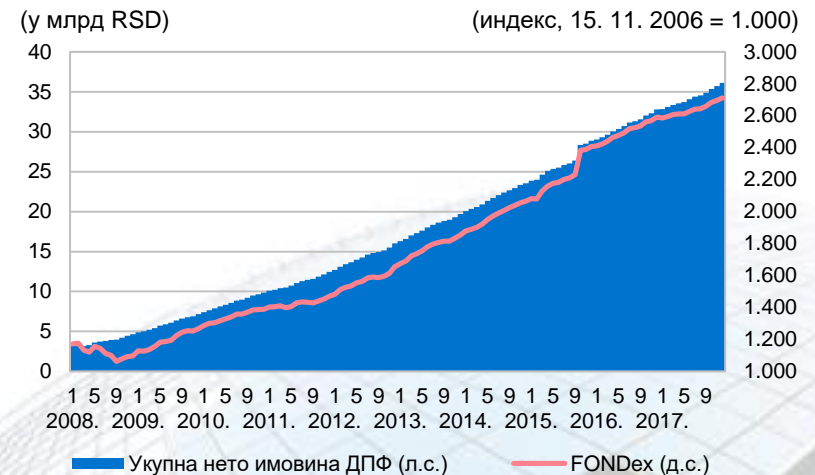
Позитивне тенденције забележене су и код осталих небанкарских сектора

Комбиновани рацио у осигурању (у %)

Извор: НБС.

Укупна нето имовина ДПФ и индекс FONDex

Извор: НБС.

- На крају 2017. сектор осигурања имао је позитиван нето резултат после опорезивања од 6,4 млрд динара.
- Сprovedени стрес-тестови сектора осигурања указују на његову стабилност и високу капитализованост, чак у случају екстремних и мало вероватних шокова.
- Укупна нето имовина ДПФ-а повећана је за око 10%, на 36,2 млрд динара, уз остварен годишњи принос FONDex-а од 4,7%.
- Билансна актива сектора финансијског лизинга наставила је да расте, уз побољшање квалитета, захваљујући значајном смањењу проблематичних потраживања.

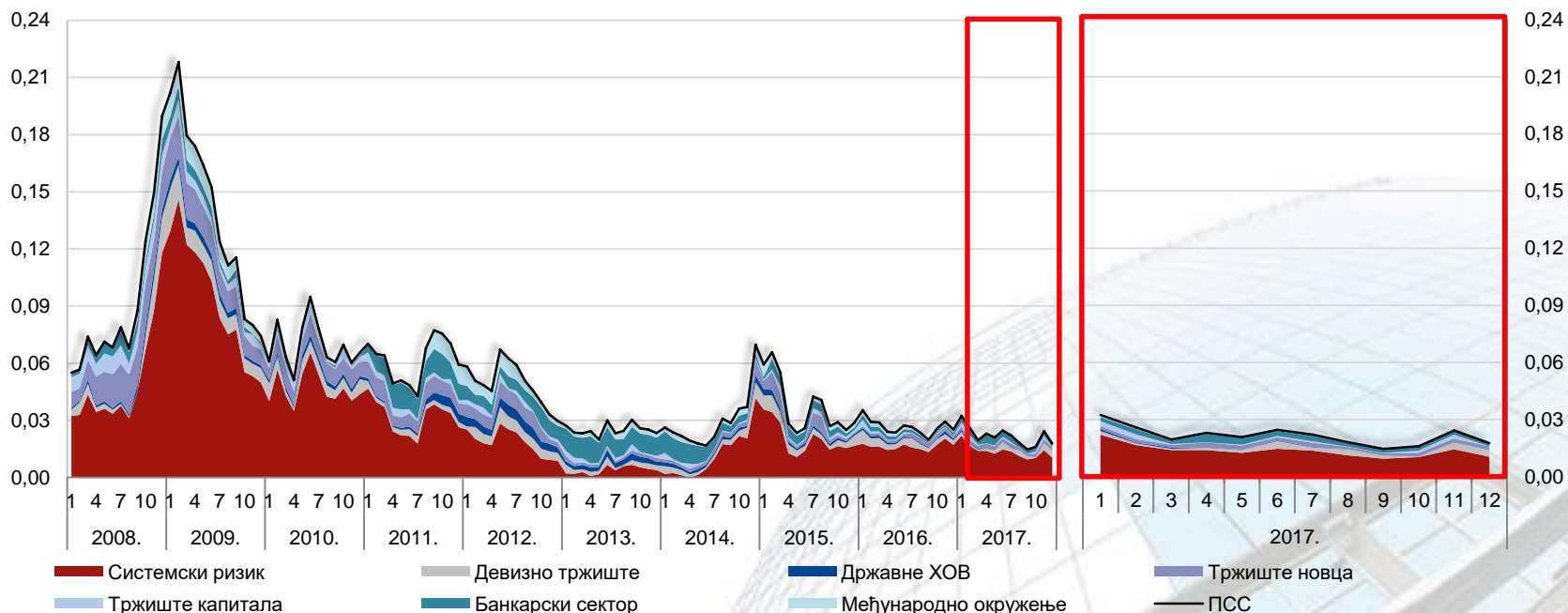

Свеобухватна оцена финансијске стабилности у 2017. години

Почетак 2017. године обележила кретања из међународног окружења

Период ниског системског стреса карактерисао је 2017. годину

Кретање показатеља системског стреса

Извор: НБС.

- На почетку 2017. године забележен незнатно повишен стрес на тржишту новца и тржишту капитала, у највећој мери због повећане неизвесности на међународном тржишту.
- До краја 2017. године настављен је период ниског нивоа стреса у свим сегментима финансијског система.

1. Контрациклични заштитни слој капитала
2. Заштитни слој капитала за структурни системски ризик
3. Детерминанте проблематичних кредита
4. Ефекат претпоставки сценарија макропруденцијалних стрес-тестова на заштитне слојеве капитала
5. Развој *fintech*-а и утицај на финансијску стабилност
6. Национални картични систем *DinaCard*
7. Процена ефеката активности предвиђених Стратегијом за решавање проблематичних кредита

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!
